

DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE

SVJETSKI DAN STANOVNIŠTVA

Svjetski dan stanovništva obilježava se 11. srpnja, a inicijativu za obilježavanje pokrenuo je 1989. godine Upravni savjet Razvojnog programa Ujedinjenih naroda, s ciljem usmjeravanja pažnje na urgentnost i važnost populacionih pitanja u kontekstu sveobuhvatnih razvojnih planova i programa, te potrebe da se nađu odgovori na ova pitanja.

Obilježavanje je inspirirano velikim interesom za „Dan pet milijardi“ (11. srpanj 1987.), što je približno dan kada je svjetsko stanovništvo dostiglo 5 milijardi. Procjenjuje se da je broj ljudi na Zemlji dostigao 1 milijardu u 1804. godini, 2 milijarde u 1927, 3 milijarde u 1960, 4 milijarde 1974. godine, 5 milijardi u 1987, 6 milijardi u 1999. godini te 7 milijardi u 2011. godini. Prema procjenama Populacijskog odjeljenja UN¹ smatra se da je sredinom 2021. godine broj stanovnika naše planete iznosio oko 7,87 milijardi, od čega 59% u Aziji, 17% u Africi, 9% u Europi, a ostatak se odnosi na druge kontinente. Stanovništvo Bosne i Hercegovine čini ispod 0,05% ukupne svjetske populacije.

Na globalnoj razini, broj muške populacije blago nadmašuje broj ženske populacije (procjenjuje se da u 2021. godini 102 stanovnika muškoga spola dolazi na svakih 100 žena). Djeca do 15 godina čine oko 25% svjetske populacije, a stanovništvo starije od 60 oko 13%. Usljed procesa starenja svjetskog stanovništva, očekuje se da do 2050. godine bude podjednak broj djece do 15 godina i osoba starijih od 60 godina. U Europi je 25% stanovništva starije od 60 godina, a očekuje se da će udio ove kategorije stanovništva porasti na 35% do 2050. godine. Na drugoj strani, u Africi koja ima najmlađe stanovništvo očekuje se rast udjela ove kategorije sa sadašnjih 6% na 9% u 2050. godini.

Godišnji broj živorođene djece u svijetu iznosi oko 141 milijun, a umrlih oko 58 milijuna stanovnika, te prirodni prirast iznosi oko 83 milijuna stanovnika godišnje. U prosjeku, svjetsko stanovništvo se mjesečno uveća za oko 2 populacije Bosne i Hercegovine. Stanovništvo u svijetu raste po stopi od 1,1% godišnje, ta stopa je u opadanju i predviđa se njeno smanjivanje u narednom razdoblju.

Vitalni događaji u svijetu u jedinici vremena, procjena

Jedinica vremena	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast
Godina	140 949 000	57 977 000	82 972 000
Mjesec	11 745 750	4 831 417	6 914 333
Dan	386 161	158 841	227 320
Sat	16 090	6 618	9 472
Minut	268	110	158

¹ U priopćenu su korišteni podaci Populacijskog odjeljenja UN, Population Reference Bureau i Agencije za statistiku BiH

Procjenjuje se da je godišnja stopa nataliteta na globalnoj razini iznosila oko 19‰, stopa mortaliteta oko 7‰, što je dalo prirodni prirast od oko 12‰. Postoje izrazite razlike u prirodnom kretanju stanovništva pojedinih regiona i zemalja svijeta. Tako je u razvijenom dijelu planete (odnosi se na Europu, Sjevernu Ameriku, Australiju, Novi Zeland, Japan) stopa nataliteta iznosila 10‰, a mortaliteta 10‰, dok je manje razvijenom dijelu svijeta, stopa nataliteta iznosila je 20,5‰, mortaliteta 7,2‰, a prirodnog prirasta 13,3‰. Stopa nataliteta (2019.g.) u Bosni i Hercegovini bila je 8,1‰, a mortaliteta 11,1‰ što je rezultovalo negativnim prirodnim kretanjem stanovništva od -3‰.

Stopa ukupnog fertiliteta na svjetskoj razini iznosi 2,5. U razvijenom dijelu svijeta iznosi 1,7, a u manje razvijenom 2,6. Među kontinentima, najviša je u Africi (4,5), a najniža u Europi (1,6). Promatrano po državama, najviša stopa je u državama poput Nigera (7,2), Somalije (6,3), Konga DR (6,1), a među najnižim je u Moldaviji, Portugalu, Singapuru (po 1,2) itd.

Procijenjeni očekivani životni vijek pri rođenju za svjetsku populaciju iznosi 71,7 godina (za muškarce 69,4, za žene 74). Najniži je u Sjevernoj Africi (51,8), Centralnoafričkoj Republici (52,2), Čadu (52,9), Nigeriji (53,4), a najviši u Japanu (83,8 godine), Švicarskoj (83,3), Španjolskoj (83,1) i Singapuru (83). Procijenjeni očekivani životni vijek pri rođenju za stanovništvo Bosne i Hercegovine iznosi 76,9 godina (74,4 godine za muškarce i 79,4 godina za žene).

Prema srednjoj varijanti projekcija (Populacijsko odjeljenje UN) očekuje se da svjetska populacija dostigne 8,55 milijardi do 2030-e, a 9,74 milijardi do 2050. godine. Očekuje se da se do 2050. godine stanovništvo Afrike uveća za 81,2%, a Europe smanji za 5%.

Razlike u demografskoj dinamici i demografskim karakteristikama koje postoje među državama i regionima dovode do promjene njihovog udjela u svjetskoj populaciji. Postoje velike razlike u stopi promjene brojnosti stanovništva među kontinentima i regionima svijeta. Tako je u 1950. godini na Europu otpadalo 21,7% svjetskog stanovništva, u 2021. 9,5%, a projekcija za 2050. godinu je 7,3%. Na drugoj strani, udio Afrike rastao je sa 9,0% u 1950. godini na 17,4% u 2021, a očekuje se da u 2050. godini dostigne 25,6%. U vezi sa različitim stopama kretanja broja stanovnika među pojedinim državama, očekuje se dalja promjena njihovog učešća u ukupnoj populaciji svijeta i redoslijeda na listi država po brojnosti njihovog stanovništva.

Broj stanovnika 10 najmnogoljudnijih zemalja svijeta u 1950. i 2021. godini i projekcija za 2050. godinu

1950.		2021.		2050.	
Država	Broj stanovnika (u milijunima)	Država	Broj stanovnika (u milijunima)	Država	Broj stanovnika (u milijunima)
Kina	554	Kina	1 444	Indija	1 639
Indija	376	Indija	1 393	Kina	1 402
SAD	159	SAD	333	Nigerija	401
Rusija	103	Indonezija	276	SAD	379
Japan	83	Pakistan	225	Pakistan	338
Njemačka	70	Brazil	214	Indonezija	331
Indonezija	70	Nigerija	211	Brazil	229
Brazil	54	Bangladeš	166	Etiopija	205
U. Kraljevstvo	51	Rusija	146	Kongo DR	194
Italija	47	Meksiko	130	Bangladeš	193

U narednim desetljećima očekuje se nastavak rasta svjetske populacije, s tim što će stopa rasta nastaviti da se smanjuje. Očekuje se daljnje smanjenje fertiliteta svjetskog stanovništva, što će osim sporijeg rasta voditi i starenju svjetske populacije. Tome će doprinjeti i očekivano produženje životnog vijeka. Očekuju se velike razlike u demografskom razvoju među pojedinim zemljama, dok jedne očekuje depopulacija, drugima predstoji brz rast stanovništva. Među glavnim procesima koji se odnose na svjetsko stanovništvo je i proces urbanizacije. Dok je gradsko stanovništvo u 1975. godini obuhvaćalo 37% svjetske populacije, procjenjuje se da od 2008. godine prvi put u historiji većina svjetskog stanovništva živi u gradovima i da će se rast udjela urbanog stanovništva nastaviti i u predstojećem razdoblju.

Publikuje Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon: +387 (33) 911 911 | Telefaks: +387 (33) 220 622

Elektronička pošta: bhas@bhas.gov.ba | Internetska stranica: www.bhas.gov.ba

Odgovorne osobe:

Radoslav Ćorović, Pomoćnik ravnateljice za demografiju i socijalne statistike

Vesna Ćužić, ravnateljica

Priopćenje priredio: Radoslav Ćorović

Razmislite o očuvanju okoliša prije tiskanja dokumenta.